

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

ASTRONOMICVM

Centrum Sa-
turni 5 5. G
90 M 29

Argumentum
æquatum 5 9
G 17 M 52.

Exemplū Re-
gis. FERDI-
NANDI.

Radix medi
motus anni.
1500. 5 2 G
5 M 6.

Radix arg. me
atti 1500 5 8
G 23 M 53.

Verus locus
est 28 G 36
M II.

Operatio an-
te Christi tem-
pora.

Observatio
motus in tem-
pore Diluvii.

¶ Centrum Saturni hoc modo. Ex Centro A per centrum Epicicli filum ducatur, quod in circulo G H I. Signa 5 grad. 10 min. 29 secundit, quæ Centrum Saturui uerum & æquatum, ad latitudinem, postea inquirendam necessarium docent.

¶ Pro argumento uero & æquato habendo filum ut antea centri A per centrum epicycli trahatur, quo in loco autem inferiorum epicyclum intersecet nota, illa enim intersectio aux uera epicycli dicitur, quæ ubi-
cunq; sit in epicyclo, semper ab ea numero secundum signorum epicycli ordinem Signa, gradus, & minuta usq; ad indicem Y, & habiturus es Argumentum uerum & æquatum, quale nunc est Signorum 9 gra-
duum 17 min. 52.

¶ Passiones Saturni considerans, Epicyclum uidet meridionalem ascendentem in deferente. Inuenitur enim epicyclus interuentum meridionalem & caput draconis. Saturnum quoq; paulo ante stationem Secundam egressam, iamq; directum esse. Occidentalem insuper, quia Sol ad illum mouetur, eadem ratione diminutum lumine. Diminutum quoq; numero, eo quod medii motus linea ueri motus linea p̄cedat,

¶ Idem placet & alia inductione manifestius reddere. Regis FER-
DINANDI natalis post sesquimillesimum tertius annus, dies Mar-
tii 10, Hora 8 minuta 47 antemeridiem. Dies uero 9 Hora 20 m
47 antemeridiem, quod idem est, celebratur. Quod tempus si cum
æqualitate dierum conferatur, dies erunt 9 Horæ 20 m 39. Sicum
diuersitate meridianorum comparatur, Dies 9. Horæ 21. M 51 pro-
dibunt, cum qua ultima æquatione motus stellarum agredi licet. Ra-
dicem ergo mediū motus Saturni ante omnia requiro, ad annum 1500
qua est, grad. 5 M 6 II, cui indicatorem M superpone, filum ad 2.
annos in limbo rotæ tendo (duo em̄ anni sunt elapsi supra 1500) quo
rursus M duco, posthac filum per 9 diem 21 horam 56 m prope
uerum in Mense Martio dirigo, quo denuo M indicem reponens, ro-
tam instituto seruientem habeo. Secundi orbis indicem P augi Satur-
niæ, quam 4 enunciatum docuit, grad. 13. minut. 10 x̄ impone,
sic & secundam rotam ad usum præsentem parauero. Quo peracto ui-
deo quem gradum index M in circulo G H I teneat, vnde secun-
dum lineam transeō ad circumferentiam, K L M, per punctum ibi-
dem inuentum trahens filum æquantis ē centro E, epicyclum cum
suo centro, unaq; crucem + inferioris epicycli filo subdens, ita epicyclū
inferiorem rectē pariter locatum habeo. Quibus locatis, radicem Ar-
gumenti ad 1500 ex tabula accipio, quæ est Signorum 8 grad. 23
minut. 53, illa quæro in Epicyclo inferiori, indicatoremq; Y mino-
ris scz epicycli addo, filum insuper per secundum annum supremi epicy-
cli tendens tanquam iam completum, iterumq; indicem Y, substituo.
Ultimo filum 9 diei 21 hor. 56 minut. applico, indicemq; Y ei-
dem iungo. Et perfectissimum ad tempus natuum FERDINAN-
DI Regis æquatorium conspicio, ibi nunc an Saturnus, in opposito
deferentis & epicycli, an in Statione, an directus, an retrogradus sit
spectare licet.

¶ Fili Extensio per stellam, in zodiaco 28 grad. 36 M
II, qui est uerum Saturni locus commonstrat. Si uero per cen-
trum epicycli fit extensio eiusdem fili, tum, Centrum uerum
& æquatum planetæ, Signa scz 6 grad. 21 & 56 in circu-
lo G H I. In epicyclo autem maiori, augem ueram ostendit, à qua auge si numeretur usq; ad indicem Y. Signa 8
grad. 21 M 39 inuenientur, quæ Argumentum uerum &
æquatum erunt. Que duo postrema Centrum videlicet & ar-
gumentum æquata latitudinem Saturni postea dabunt.

¶ Quod si motum planetæ alicuius ex tribus dictis ante Christi
tempora nosse cupias, obserua quot centenarios in proposito comple-
ctaris. Nam si anni ultra centenarios adiecti pauciores sint centum,
addendum eis erit, donec centenarium efficiat, nam Radices omnes
centenariis folis respondent. Ultima ergo numeri summa in tabula ra-
dicem quæratur, cui ex aduerso sub inscriptione (ante Christum) Ra-
dix mediū motus & argumenti per signa, gradus & minuta ponitur.
Subtrahatur deinde tempus oppositum ab illis centum residuumque
seruetur.

¶ Iam index M super radicem ponatur, filumq; A super annorū
residuum, &c. Simili modo in argumento inueniendo agatur. Compē-
diosa huius rei demonstratio sit hæc. Vt si desideres verum Saturni
motum tempore Diluvii. Nomen Diluvii primo ex tabula temporali
excerendum erit, quod statim anno 3101 dies 219 secum habet, qui
numeris testatur Diluvium tanto natum Christum spatio p̄ces-
sisse. Ad hoc tempus motū Saturni adiuuenturus, Radicem mediū
motus ante Christum ad annum 3200 eligat, quæ ostendit grad. 9 mi-
nut. 51 m. Subducatur nunc annos 3101 cum 219 diebus à 3200,
annis, resiliens 98 anni 14 dies, qui numerus in 27 usq; Maii diem
procedit.

¶ Index M radicem scz grad. 9 minut. 51 m teneat. Filum autē
98 annum, ostensore rursus sub illud ducto, amplius filum super 27

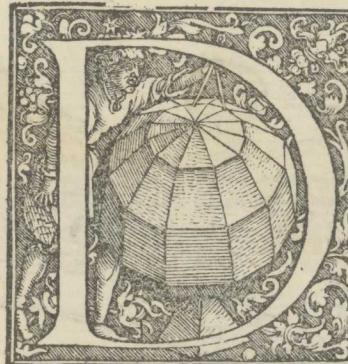
CAESAREVM.

diem Maii ponatur, indice M denuo sub idem posito, Et sic' orbis ille
Diluvii temporibus conuenit. M indice medium motum Saturni in
Zodiaco, uidelicet grad. 13 minut. 39 w referente. Similiter cum
argumento fiat, & uerus Saturni motus habebitur. Consimili modo
in aliis quoq; Christi præcedentib, annis operandum esse admonemus.

h in G 13 m
39 w tempo-
re Diluvii.

ENVNCIATVM SEPTIMVM.

¶ Facillima simul & promptissima latitudinis Saturni, id
est, distantiae eius ab ecliptica agnitio.

EPREHENSVRVS LATITV-
dinem Saturni per instrumentum seqns
partes, membra, diuisiones, & eiusdē pro
bè cognoscat præhortor. Principio igi-
tur occurunt dictiones duæ in limbo
exteriori, scz CENTRVM SA:
TVR NI per quas significatur Cen-
trum Saturni in hoc exteriori circulo
numerari, filumq; desuper aptari opor-
tere, à decimo namq; gradu quarti signi
usq; ad 10 gradum decimi signi quaren-
da sunt signa gradusq; in exteriori circu-

lo. Vbi uero centrum minus est 4 Signis & 10 gradibus, & maius 10
Signis totidēq; gradib. ex interiori limbo sumi debet. Linea sequit de-
inde à B usq; C. Centrum uersus secta in 6 Signa sursum, in alia se-
deorsum computando, cui in scriptum uides ARGUMENTVM
AEQVATVM. Laitudinem itaq; Saturni intellecturus, superli-
neam B C filum in Centro A fixum dirigat, Margaritam uero ar-
gumento æquato applicet, ducaturque filum in lymbo tam diu quoad
Signum gradū, & minutum Centri ueri & æquati planetæ uerè signet,
ita unio ueram Saturni latitudinem in area instrumenti ostendit. In de-
xtra medietate meridionalem, in sinistra septentrionalem, latitudinem
alteram S, alteram M prope Eclipticam designat. Quodsi margari-
ta lineam G tangat, latitudo meridionalis unius gradus, Si duos,
Si L trius est. Rursus si F lineam tum latitudo Septentrionalis 1.
grad. Si H duos, si K tres complectitur. Reliquæ lineæ omnes
pers, minutæ.

HOC SI NON DVM SATIS
assequeris. Ecce tibi luci-
dius exemplar.

¶ In priori Exemplo Imperatorio, Centrum Saturni uerum erat si-
gnorum 5 grad. 10 minut. 27. Argumentum uero æquatum Signa
9 G 17 minut. 52. Nunc si iuxta iam tradita latitudinem Saturni
inuestiges, unio lineam I incidit, quæ duos gradus ab ecliptica Satur-
num eo tempore distasse manifestat meridiem uersus, quod per M li-
teram intelligitur.

¶ Appellatur etiam meridionalis ascendens, quoniam Vnio in se-
quentibus diebus Eclipticæ, id est, lineæ D. E, incumbit, id quod in
limbo exteriori (in quo centrum ad præsens numeratur) apparet,
quando signorum ordo graduumq; Centri æquati Eclipticam uersus,
non autem ab illa computatur. Quam primum uero Centrum æqua-
tum signorum 7 fuerit & 11 minut. 12 gradum tum septentriona-
lis ascendeus uocabitur.

EXEMPLVM REGIS FERDINANDI.

¶ Ultra Imperatorum docūmen regium quoq; accipe. FERDI-
NANDI natuitate, ut prædictum est, Centrum Saturni Signorum
6 grad. 21 minut. 56 fuit. Argumentum Signorum 8 grad. 21.
minut. 39, quærenti iam iuxta præcepta latitudinem Saturni gra-
dus 0 cum minutis 47 meridianis apparet. Hoc est 9 linearum à li-
nea D E uersus G. Quandoquidem uero, filum magis ac magis ecl-
ipticam uersus lineam scz D E mouetur, manifestum fit latitudinem
subinde minui, eoq; Saturnum meridionalem descendenter dici. Con-
siderato autem diligentius in deferente epicycli loco, inuenitur idem in
ter uentrem meridionalem & caput draconis, quo Circa Saturnus me-
ridionalis quoq; ascendens uocatur, ita uno momēto diuersa idem pla-
netæ, alterum latitudinis, alterum deferentis nomine dicitur.

Latitudinis ob-
seruatio.

Exemplū CA
ROLI Impē-
ratoris.

Exemplū
FERDI-
NANDI.